Srdce města

Pilníkov

Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně v obci Pilníkov

ateliér • tečka

www.tecka.city / atelier@tecka.city

autorský tým:
Ing. arch. Jitka Žambochová
Ing. arch. Luboš Klabík
Ing. arch. Tomáš Klapka

spolupráce:
Ing. Radmila Fingerová

II / 2020

Historická pohlednice Malého (Horního) náměstí v Pilníkově

Pilnikau

7. 2. 2020

objednatel / zadavatel:

Město Pilníkov
zastoupeno starostou Josefem Červeným
Náměstí 36, 542 42 Pilníkov
email: podatelna@pilnikov.cz
tel: + 420 499 898 921
IČO: 00 278 190
DIČ: CZ00278190

zpracovatel / zodpovědná osoba:

Ing. arch. Tomáš Klapka
Náměstí 31, Pilníkov 542 42
email: tomas@tecka.city
tel: +420 604 998 410
IČO: 01848381

autorský tým:

ateliér • tečka

www.tecka.city / atelier@tecka.city

Ing. arch. Tomáš Klapka
Ing. arch. Luboš Klabík
Ing. arch. Jitka Žambochová

konzultace:
autorizovaná krajinářská architektka
Ing. Radmila Fingerová

Obsah

3 A Analýzy
4 Širší vztahy – Pilníkov
6 Historie
8 Současný stav
11 Veřejné setkání

13 B Koncept
14 Pilníkov jako hrdé a svébytné městečko
15 Pokora, posílení a rozmanitost
16 Koncept návrhu
18 Východiska

21 C Návrh
23 Řešená témata – Návrh
24 Řešené území a dotčené plochy
27 Velké náměstí a Park
29 Malé náměstí
33 Plácek U Pošty
37 Plácek Pod Statkem a ulice Hradčín
41 Plácek U Hasičárny, U Nepomuckého a U Sokolovny
44 Etapizace a další kroky

47 D Vrstvy návrhu
48 Stromy, vegetační plochy a vsakování vody
51 Povrchy a materiály
54 Mobiliář, osvětlení a drobná architektura
57 Principy osvětlení a svítidla

A

Analýzy

Širší vztahy

Pilníkov

Město Pilníkov

okres: Trutnov
kraj: Královehradecký
počet obyvatel: ~1 300
nadmořská výška: ~ 358 m.n.m.

Město Pilníkov leží na frekventované komunikaci, která spojuje Jičín s Trutnovem a dále s Pecí pod Sněžkou. Je vzdáleno zhruba 8km od Trutnova – zázemí a spádová oblast východní části podhůří Krkonoš. Na trutnov je město dobře napojeno vlakem i autobusem.

Charakteristickým rysem města je jeho uložení v údolí mezi kopci a dominanta velkého barokního kostela v jeho těžišti. Kostel je dominantou především pohledovou. Je možné ho vidět ze všech cest, které do města směřují a charakteristický je i v panoramatu města. Kostel je už dlouhá léta ve špatném stavu a pro jeho záchranu je nutné vynaložit nemálo prostředků.

Hodnotou města je jeho bohatá historie a urbanistická struktura, která je v regionu pro takto malé město ojedinělá. Centrum města, vystavěno v barokním stylu, tvoří historickou kulisu, které si všímají lidé projíždějící městem. Okolí města tvoří krásná kopcovitá krajina s kulisami blízkých Krkonoš.

Panorama města Pilníkov a Krkonoš, zdroj: Tomáš Klapka

Situace širších vztahů 1 : 5 000 >

Legenda

- hranice památkové zóny
- historická struktura centra města
- historická struktura Hradčín
- Starobucký a Pilníkovský potok
- vlaková trať Trutnov – Chlumec n. Cidlinou / Kolín
- cyklostezka 4299 / 4087 / 4138
- silnice I. třídy (1/16)
- kapacitní parkovací plochy (stav + návrh)
- autobusové zastávky
- křížky / zastavení
- plánované městské projekty veřejné infrastruktury

Objekty

1. Kostel Nejsvětější Trojice
2. Městský úřad
3. Škola II. stupně / školní družina
4. Městský sál / Městská hospoda "U Slunce"
5. Historická budova bývalé rychty
6. Pošta
7. Sokolovna
8. Městská sportovní exteriérová hala
9. Školka
10. Hasičská zbrojnice
11. Domov pro seniory / Ordinace (obvodní a zubní)
12. Škola I. stupně
13. Domov pro seniory
14. Vlakové nádraží
15. Hřbitov
16. Fotbalové hřiště se zázemím

trať směr Trutnov
trať směr Chlumec n. Cidlinou
Přítrovský potok
I/16 – směr Trutnov
Starobucký potok
I/16 – směr Hostinné / Jičín / Praha
388
406
400
4099
4138
4187
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

Historie

Výběr historických map a obrázků města

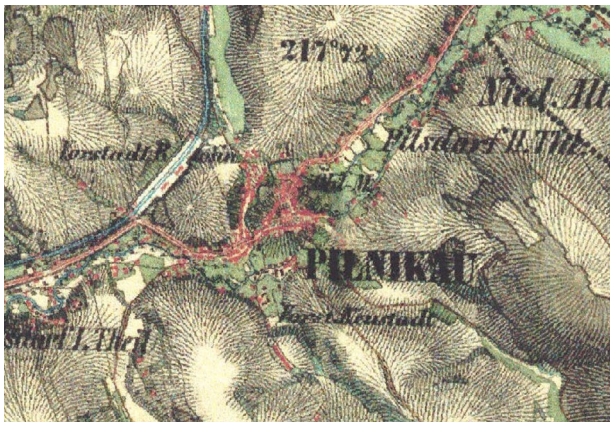

HISTORICKÁ MAPA
2. vojenské mapování (1806 – 1869)

HISTORICKÁ MAPA
3. vojenské mapování (1877 – 1880)

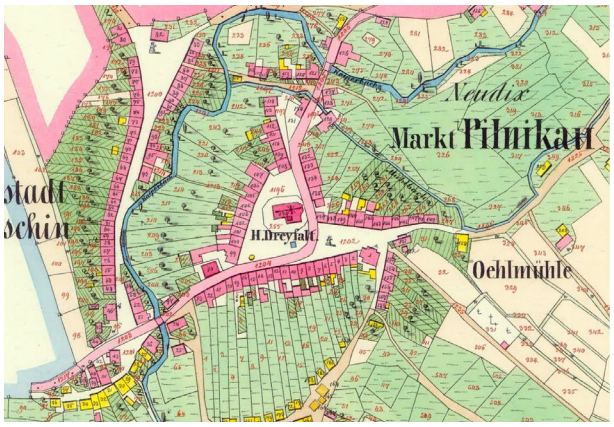

HISTORICKÁ MAPA
Stabilní katastr – císařský otisk (pol. 19. stol.)

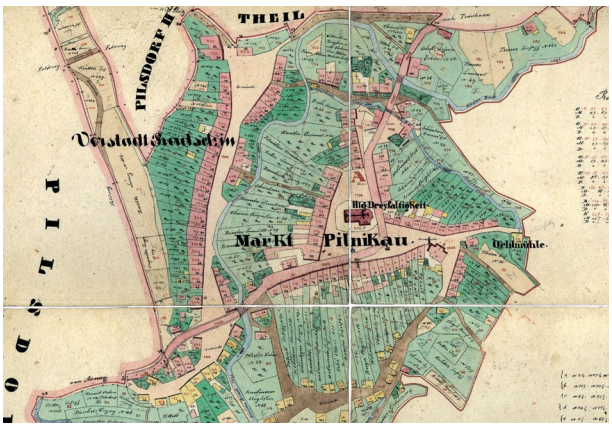

HISTORICKÁ MAPA
Indikační listina

HISTORICKÁ MAPA
1894

ORTOFOTOMAPA
1953

POHLED Z OBJEKTU MĚSTSKÉHO SÁLU DO PARKU
pohlednice

POHLED NA MALÉ NÁMĚSTÍ
pohlednice

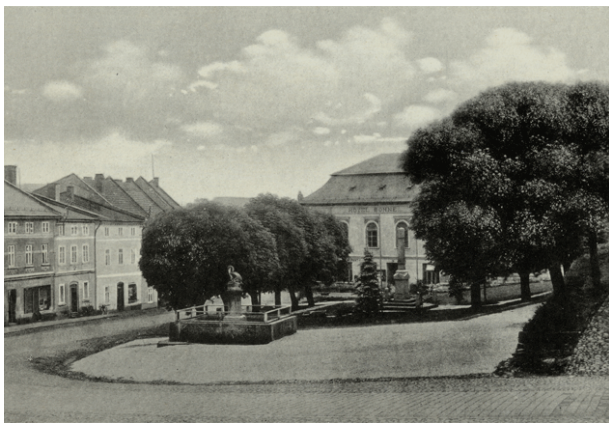

FOTOGRAFIE PARKU OD MARIÁNSKÉHO SLOUPU
1938

FOTOGRAFIE PROSTRANSTVÍ U DNEŠNÍ POŠTY

FOTOGRAFIE PROSTRANSTVÍ NÁVSI NA HRADČÍNĚ

POHLED NA KOSTEL OD SOCHY NEPOMUCKÉHO

Současný stav

Procházka Pilníkovem dnes

NÁMĚSTÍ
Pěkně upravené náměstí v žulové dlažbě.

KOSTEL
Postupně opravovaný barokní kostel.

PARK
Parku dominují přerostlé jehličnany, které brání přehlednosti.

PARK
Parku dominují přerostlé jehličnany, které brání přehlednosti.

PARK
špatně přehledné místo pro přecházení

PARK

MALÉ NÁMĚSTÍ
Předprostor původní rychty a jedné zhlavních cest do města.

MALÉ NÁMĚSTÍ
Nevhodně udržované lípy (řez „na hlavu“) ve špatném stavu. Náměstí dominuje asfalt, jen v části u domů najdeme dlažbu včetně té původní.

PLÁCEK U POŠTY
Plácek slouží v současné době především jako asfaltové parkoviště.

PLÁCEK U POŠTY
V těsné blízkosti pošty jsou přerostlé jehličnany, brání přehlednosti území a narušují statiku objektu.

PŘEDPROSTOR SOKOLOVNY
Dnes jen asfaltová křižovatka, která umožňuje parkování před okny spodního bytu a zhoršuje bezpečnost.

PŘEDPROSTOR SOKOLOVNY
Plechová sportovní hala nepůsobí reprezentativně a dětské hřiště dnes není dostatečně vizuálně odcloněno od silnice.

PŘEDPROSTOR ŠKOLKY
Okolí sochy sv. Jana Nepomuckého nepůsobí reprezentativně a lípy řezané „na hlavu" sochu upozaďují.

PŘEDPROSTOR ŠKOLKY
Předprostor školky tvoří dnes jen asfaltová plocha sloužící jako parkoviště, silnice nebo obratiště a pro děti je nebezpečný.

PŘEDPROSTOR HASIČÁRNY
Dva asfaltové vjezdy do garáží.

PŘEDPROSTOR HASIČÁRNY
Před domem opět přerostlé jehličnany, které ucpávají průhledovou osu na sochu sv. Jana Nepomuckého.

HRADČÍN
Plocha výrazně poničená kvůli výstavbě kanalizace.

HRADČÍN
Přerostlé jehličnany zamezují průhledům na kostel i přehlednosti prostoru.

Veřejné setkání

9. prosince 2019, Pilníkov – Městský úřad

Během veřejného představení proběhla krátká přednáška prof. PhDr. Vladimíra Wolfa o historii regionu a významu Pilníkova. Ateliér • tečka představil území, kterým se bude zabývat a témata, která bude v návrhu řešit. Na setkání dorazilo asi 60 obyvatel města a po přednáškách následovala diskuse, ze které uvedeme jen ty hlavní podněty a připomínky:

- udělat archeologický průzkum centra při realizaci
- líbí se kámenné provedení povrchů
- před č.p. 1 - 6 je původní historická dlažba
- č.p. 2 byla pekárna
- jak řešit parkování a popelnice?
- líbí se odtok vody do potoka a ne do kanalizace
- Malé náměstí = Horní náměstí
- oplocený prostor za poštou lze využít na parkování
- hodně aut v ulici Hradčín, tvoří barikádu
- lávka z Hradčína k poště je ve špatném stavu
- auta parkují přímo před sokolovnou a stíní okna bytu
- smrk u pošty narušuje statiku

FOTOGRAFIE Z VEŘJNÉHO SETKÁNÍ
Zdroj: ateliér • tečka

B

Koncept

Pilníkov jako hrdé a svébytné městečko

Pilníkov jako současná, svébytná a malebná živá obec, hrdá na svou bohatou historii. Město, které si zakládá na historii i současném přístupu. Místo, kde se dobře bydlí, kde je zázemí krásné přírody i většího města. Náměstí je sdíleným obývákem všech obyvatel, plní reprezentativní funkci a konají se zde společenské akce. Řešení veřejných prostranství se stane obrazem Pilníkova pro lidi, kteří tudy projíždějí, kteří město navštěvují i pro ty, kteří tu bydlí. Projíždějící budou mít chuť se tu zastavit, zajít na oběd a strávit čas na upravených prostranstvích obklopených pěknými domy. Místní budou na své centrum právem hrdí. S touto představou budoucího Pilníkova naše řešení zpracováváme.

Pokora, posílení a rozmanitost

Návrh si zakládá na tezi, že Pilníkov je plný cenných objektů, domů a míst, které vytváří identitu města a které je třeba definovat, očistit a podpořit. Rozpoznává existující hodnoty a na těch staví – posiluje specifika Pilníkova, podporuje cenná a silná místa a jejich charakter, hledá potenciály tam, kde si dnes nevíme rady. Návrh pokorně přistupuje k hodnotám a doplňuje je o současnou vrstvu, díky které jsou uspokojeny aktuální potřeby současného života ve městě. Současnou vrstvou návrhu zároveň propojujeme to nejcennější z jednotlivých epoch minulosti. Výsledkem je pročištěný a prosvětlený prostor, který sestává z široké palety charakterů a míst – jsou tu jak reprezentativní plochy, tak intimnější zabydlená zákoutí. Ty se vzájemně doplňují a podporují. Díky této rozmanitosti se prostranství stane živým a fungujícím místem, které je uzpůsobené k široké škále aktivit, které dnes chceme ve městě dělat – od každodenního života, sváteční trhy až po výjimečné oslavy.

Koncept návrhu

Koncept návrhu je založen na provázané síti veřejných prostranství, u kterých definujeme jasnou identitu a hierarchii. Cílem je, aby struktura veřejných prostranství byla srozumitelná, čitelná a aby rozmanitost charakterů jednotlivých veřejných prostranství byla co největší tak, aby byly ve vzájemné symbióze. Návrh hledá vztahy mezi jednotlivými místy, plácky a náměstím a vyzdvihuje důležitá propojení mezi nimi. Jednotlivá místa a prostranství se vždy vztahují k dominantě, která posiluje jejich specifickou identitu. Kde dominanta nebo návaznost chybí, je navrženo je doplnit. Důležitými celoměstskými prvky, ke kterým se vztahuje celé centrum, jsou potom kostel na náměstí a Starobucký potok. Koncept návrhu chce maximálně využít potenciál, který se v nich skrývá.

Dva hlavní celky rozdělené zelenou spárou Starobuckého potoka

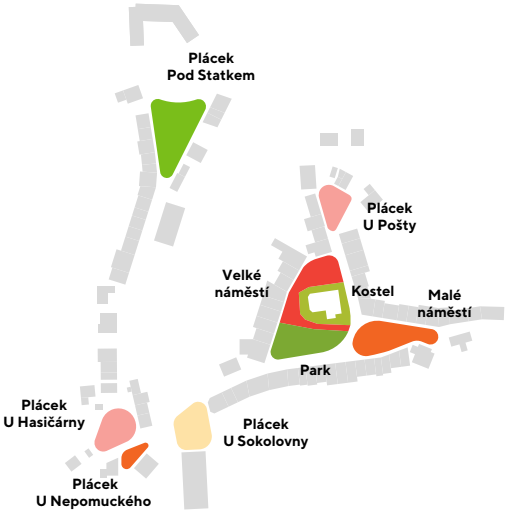

Rozmanitost prostranství

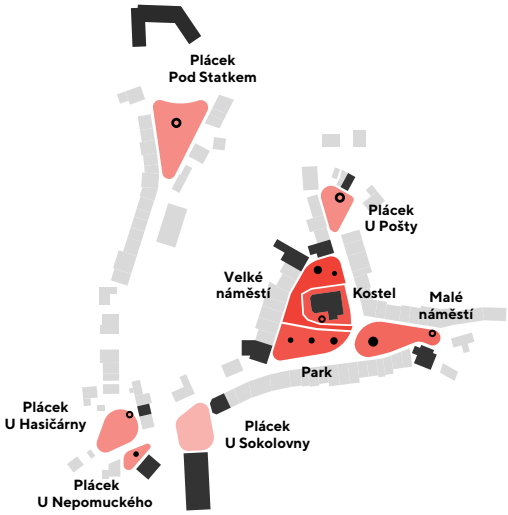

Hierarchie prostranství a jejich dominanty

Východiska

Silné srdce města

charaktery, hierarchie ploch, pojmenování

Cílem je vytvořit takovou síť veřejných prostranství, kde jednotlivé prostory jsou ve vzájemné symbióze – navzájem se podporují a doplňují. Pilníkovské náměstí je reprezentativním prostorem, který stojí v hierarchii prostor nejvýše. K náměstí se vztahují plácky a dílčí místa se specifickými charaktery i náplní. Východiskem konceptu návrhu je definování a pojmenování charakterů těchto míst a posílení jejich specifické identity. Silná a fungující místa je třeba podpořit, problémová místa je třeba zrevidovat, najít jejich potenciál a ten propsat do reálného návrhu.

Spojující prvky

mobiliář, materiály, zeleň

Návrh pracuje s definováním a posílením specifických charakterů jednotlivých prostor a míst. Aby bylo náměstí, složené z více charakterů, přesto jednotné a působilo celistvě, budou prostory spojeny spojujícími prvky. Kromě kostela, který dominuje celému Pilníkovu, může být spojujícím prvkem mobiliář navržený pro Pilníkov (např. i s erbem města), specifické povrchy a materialita (např. důraz na pískovec a žulu), či specifická zeleň (trvalkové záhony, lípy aj.).

Dominanty města

kostel a drobná architektura

Kostel Nejsvětější Trojice v Pilníkově je dominantou, která si zaslouží speciální péči nejen z hlediska samotné stavby, ale i v tom, jak se ke kostelu vztahují okolní prostranství. Kostel je důležitým orientačním bodem v rámci města i krajiny. Jeho viditelnost na samotném náměstí i v průhledech z okolních ulic musí být maximálně podpořena. Pilníkov je mimo jiné charakteristický množstvím drobné architektury (památník, sloupy, kašna, křížky...). Často mají potenciál být důležitým bodem, ke kterému se místo vztahuje – tento princip chceme držet. Kde takový bod chybí, chceme doplnit současný objekt (socha, prvek dětského hřiště, vodní prvek...)

Náplň prostoru

akce, děje, život, flexibilita prostoru

Místa jsou tvořena nejen prostorem, který je vytvářený okolními objekty, ale také aktivitami, které se tu dějí. Náměstí funguje primárně jako místo potkávání. Náměstí bude řešeno tak, aby se dal prostor flexibilně využívat pro různé aktivity – jak v běžném dni (v různých ročních obdobích), tak při vánočních trzích, masopustu, pouti a dalších slavnostech. Současná podoba náměstí je skvělým příkladem, jak prostrantví tvořit. Na tento princip navazujeme a navrhujeme doupravit jen zásadní detaily. Jednotlivé plácky jsou navěšeny na instituce a významné domy, které děj často samy určují (např. prostor před školou na náměstí). Každý plácek a dílčí prostor má specifickou náplň, od které se odvíjí jeho charakter (např. pevné reprezentativní náměstí, zelený park, dětské hřiště na plácku pod statkem...). Cílem návrhu je vytvořit místo, ke kterému budou mít lidi vztah – takové prostranství, které bude podněcovat k budování společenství a sousedství. Zároveň bude veřejnost lákat dotvářet místa svými aktivitami, předzahrádkami aj.

C

Návrh

Řešená témata

Návrh

Cílem města a tohoto projektu je připravit vizi pro podobu a využití veřejných prostranství v centru města. V Pilníkově vnímáme soustavu (jakousi kostru) hlavních veřejných prostranství, které tvoří, společně se strukturou domů, centrum města – Malé a Velké náměstí, Park, Plácek u pošty, Plácek pod statkem, Plácek u hasičárny a u Nepomuckého a Plácek u Sokolovny. Tvrdíme, že by město mělo investovat do těchto míst (mimo dalších míst, která je nutná udržovat) energii právě proto, že se v nich pohybuje a využívá je největší množství obyvatel a vytváří obraz celého města pro návštěvníky a projíždějící. Nachází se zde také většina městských objektů a institucí.

Každé veřejné prostranství, kterému se věnujeme má svůj odlišný charakter, využití a potenciál. To se snažíme pojmenovat a podpořit. Před významné objekty navrhujeme zpevněné plochy s dominantami (sochy, kašny, křížky) podle charakteru objektu a místa.

Důraz klademe na zvýšení pobytové funkce – tedy myslíme na pohyb a pobyt lidí. Přidáváme mobiliář – lavičky, pítka, stojany na kola, čímž zvyšujeme standard jednotlivých prostranství.

ZACHOVALÉ HISTORICKÉ MĚSTO

Pilníkov je z hlediska památkové péče velmi cenný – barokní charakter a historický charakter se propisuje nejen v podobě monumentální budovy kostela, ale i v drobné architektuře na náměstí, městských domech i komponování území v okolní krajině. Tyto principy návrh ctí a posiluje. Pracujeme se strukturou veřejných prostranství, která je po celou historii velmi stabilní. Chceme nalézt cestu, jak zesílit původní principy a oživit je v současném světě a při současných potřebách města a jeho obyvatel.
Kostel má potenciál stát se opět společenským centrem celé obce. Nutnost rekonstrukce je očividná a obnovené náměstí by ji mohlo podnítit. Zároveň doporučujeme pečovat též o řadu městských domů v blízkosti kostela – např. zavést regulaci barevnosti.

MATERIÁLY

Vzhledem k významu prostranství (památková zóna a centrum města) pracujeme s kamennými prvky a dlažbou jako základem kvalitních a trvanlivých veřejných prostranství. Kámen (při správném použití) je zárukou trvanlivosti a vysokého estetického standardu, který je pro náš případ adekvátní. Investice do kamene se vyplatí právě pro jeho odolnost.

V návrhu vždy pracujeme s kamennými obrubami a prvky, které dělí plochy dle potřeby. Následně, podle významu prostranství vyplňujeme tyto plochy buď kamennou dlažbou, nebo kvalitní betonovou dlažbou u které klademe důraz na kvalitu zpracování a estetiku. Netvrdíme, že musí být všude kamenná dlažba, ale pokud navrhujeme betonovou, rozhodně s důrazem na kvalitu a kombinaci s kamennými obrubami. Takové řešení není finančně náročné, ale zanechává si vysokou estetickou kvalitu. Veškeré pojížděné plochy jsou navrženy buď v asfaltu, nebo v kamenné dlažbě.

VODA

V celém návrhu je pro nás důležitá práce s vodou, kterou vnímáme jako vzácnou komoditu. Snažíme se vodu maximálně využít pro závlahu stromů (např. svod vody z kostelní střechy do parku), nebo zavlažování záhonů. Tam kde nelze vodu svést, pracujeme s propustnými materiály (zatravňovací plochy parkování, štěrkotrávník), aby se mohla voda přirozeně vsáknout do země. Minimalizujeme svod dešťové vody do kanalizace.

ZELEŇ – STROMY

Stav stromů v celém řešeném území je tragický. Vzhledem k tomu, že byla historicky zvolena taková forma péče o stromy, která z nich postupně vytvořila „patvary“, které už jen málo připomínají zdravý strom a že se na významných plochách ve městě stále objevují vzrostle jehličnaté stromy, které dle nás i odporníků do města nepatří, rozhodli jsme se pro komplexní obnovu konceptu kompozice stromů. Nevracíme se ale zpět k hojně zastoupené lípě.

PARKOVÁNÍ

V rámci návrhu se věnujeme i koncepci parkování. V centru města dotváříme síť parkovacích ploch v pohodlné vzdálenosti od náměstí – stávající parkování u hasičárny, možná nová kapacita u sportovní haly, navržené parkoviště u pošty. Tato parkoviště slouží jak pro potřeby obyvatel, tak pro případ větších nárazových akcí. Návrh se snaží eliminovat neoficiální plochy pro parkování a jasně stanovuje, kde se parkovat má a kde ne. Redukujeme pouze místa, na kterých se dle našeho názoru nemá z nějakého důvodu parkovat. Také upozorňujeme na skutečnost, že velká část obyvatel v řešeném území má možnost parkovat na vlastním pozemku, pouze tak nečiní. To je pro nás zásadní aspekt při navrhování parkovacích ploch.

Řešené území
a dotčené plochy

Situace řešeného území 1 : 2 000 >

řešené území
plocha: ~ 22 000 m²

dotčená území

Do řešeného území této studie jsou zahrnuty nejvýznamnější veřejná prostranství v centru města. Tyto prostranství přiléhají k nejvíce frekventovaným komunikacím – především silnice I. třídy (I/16) a ulice Tovární / Farní, kterými vede hlavní přístup do centra města směrem od vlakového nádraží.

Následné stránky této studie se věnují postupně jednotlivým prostranstvím – Velké náměstí a Park, Malé náměstí, Plácek U Pošty, Plácek Pod Statkem a nakonec trojice menších plácků U Hasičárny, U Nepomuckého a U Sokolovny.

Tuto strukturu veřejných prostranství doplňuje několik uliček a ulic, které je vzájemně propojují – ulice Hradčín, Farní, „Myší ulička" a ulička s pracovním názvem „Za školou". Tato propojení jsou neméně důležitá pro komplexní fungování sítě veřejných prostranství. Studie se ovšem jejich podobou zabývá jen koncepčně, nebo na ně bere ohled při návrhu prostranství. Nejsou zahrnuty do řešeného území a je vhodné jejich podobu dále řešit.

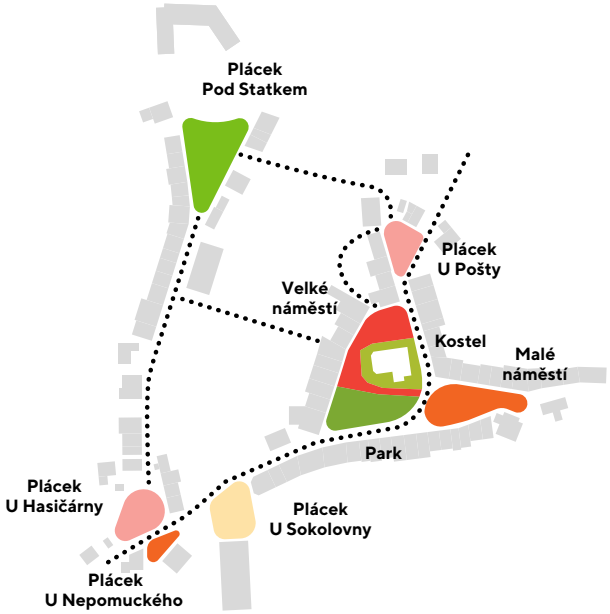

Schéma prostranství a jejich vzájemnho propojení

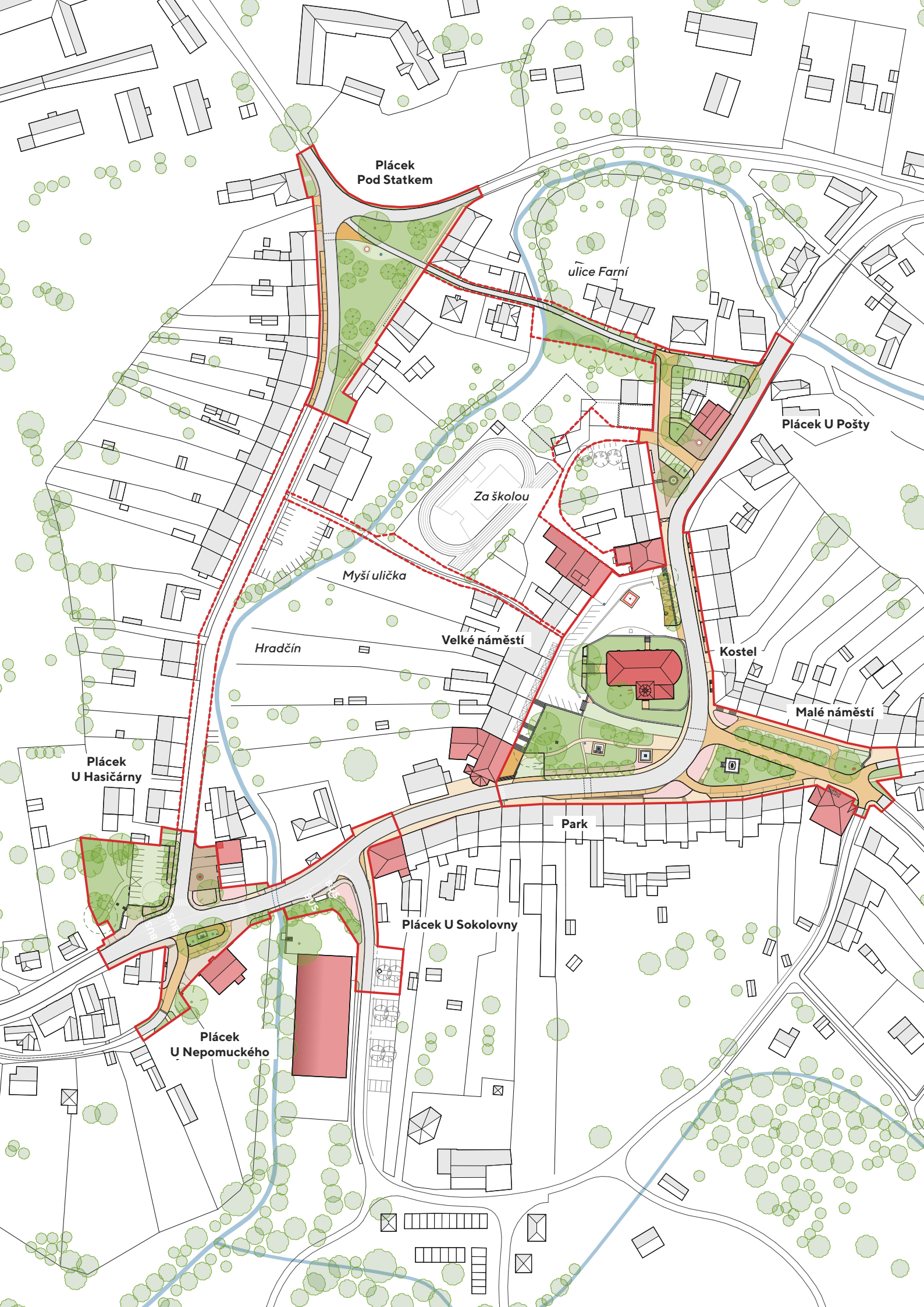
Plácek
Pod Statkem
ulice Farní
Plácek U Pošty
Za školou
Myší ulička
Hradčín
Velké náměstí
Kostel
Malé náměstí
Plácek
U Hasičárny
Park
Plácek U Sokolovny
Plácek
U Nepomuckého

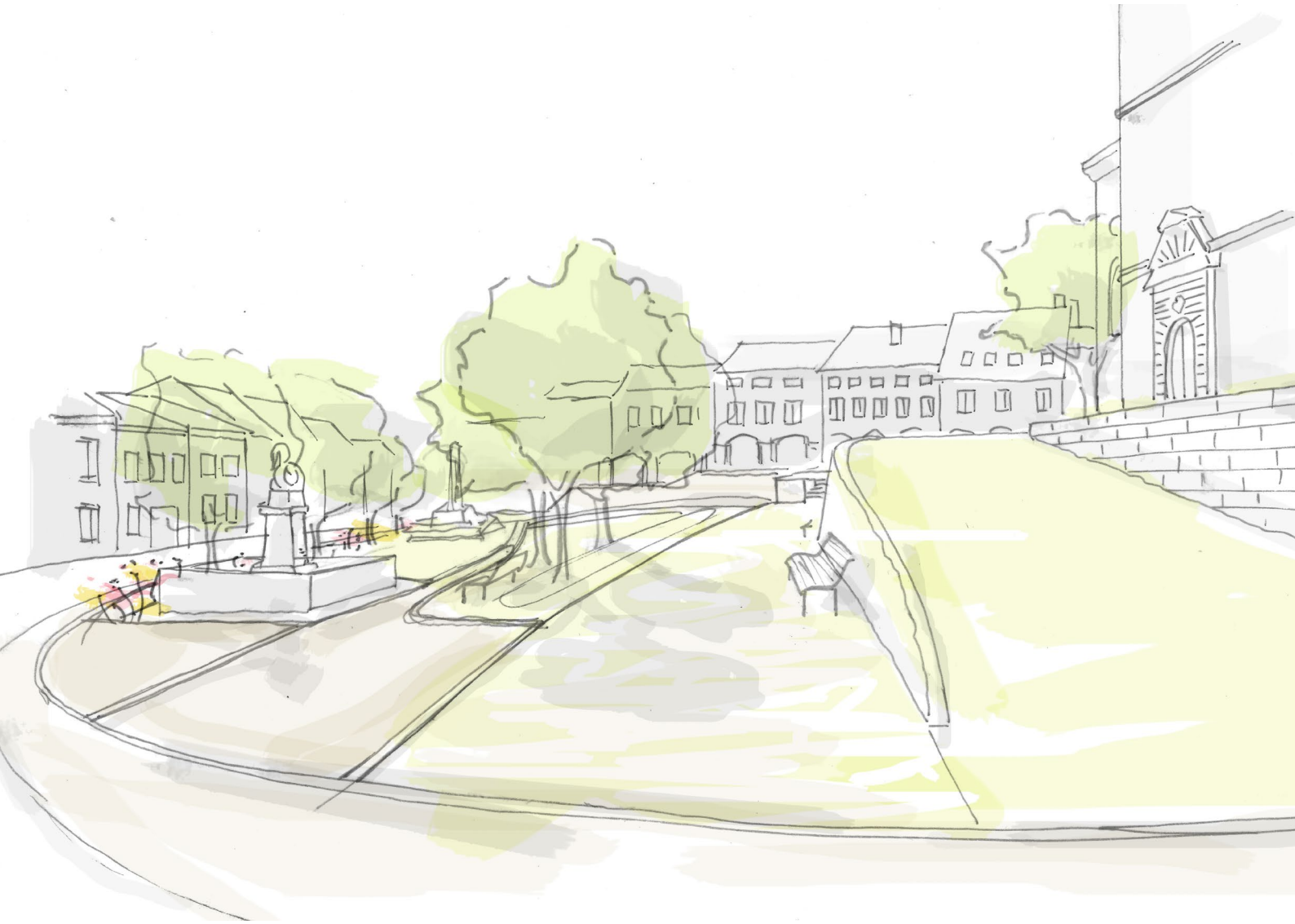

Velké náměstí a Park

Velké náměstí a Park

Nejvýznamnější plochy města

Velké náměstí

Hlavní část náměstí vnímáme jako kvalitně zpracovanou kamennou plochu, kterou není nutné měnit. Náš návrh se věnuje pouze dílčím zásahům, které zpříjemňují pobyt na náměstí (kašna s tryskami, pítko, více laviček) a nebo podtrhují význam kostela jako dominanty města – dvě lípy u hlavního vstupu. Podstavec kostela zanecháváme jako travnatou plochu a doplňujeme pouze lavičky a solitérní strom s křížem, který u kostela dříve stával. Vodu ze střechy kostela svádíme do parku pod ním.

Park

Park provzdušňujeme a navrhujeme novou výsadbu stromů. Doplňujeme cesty v logické návaznosti na okolí parku. Park se má stát místem, kde bude příjemné se posadit. Navrhujeme nové lavičky a zdůrazňujeme historické sochy a kašnu. Park dělí od hlavní silnice stromořadí a záhony. Zdůrazňujeme a zpříjemňujeme plochu před hospodou / sálem – ta může sloužit jako rozptylová plocha při pořádání akcí (v běžném provozu slouží jako parkoviště a pro zásobování).

Silnice I/16

Výraznou limitou řešení prostranství v centru je silnice I. třídy, která se stává kvůli intenzitě dopravy nebezpečnou a těžce překonatelnou. Vzhledem ke špatnému rozhledu v zatáčce je nejchoulostivějším místem překonání silnice z parku směrem na Malé náměstí. Projekt ŘSD, který byl podkladem pro tuto studii nepočítá v tomto místě s přechodem, ani s místem pro přecházení. Jedním z možných řešení je proto snížení rychlosti z 50 km/h na 30 km/h, alespoň v úseku od pošty ke školce.

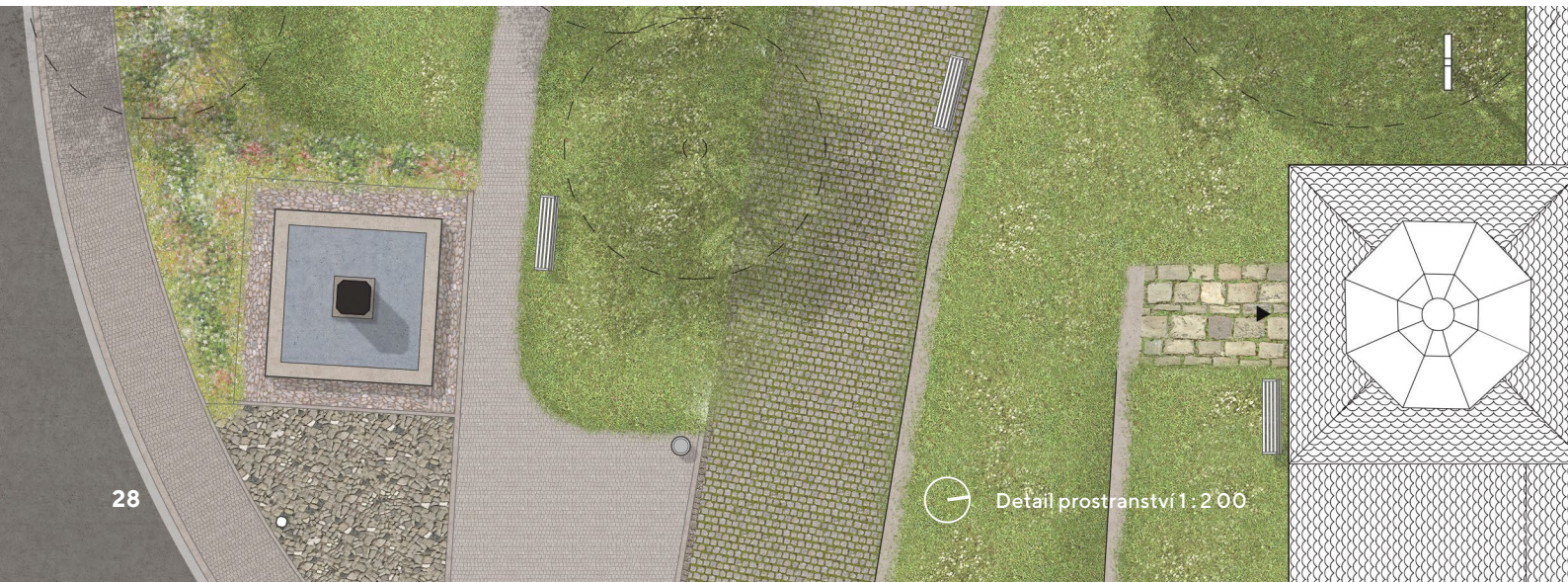

Detail prostranství 1 : 2 00

Malé náměstí

Malé náměstí

Malebný prostor s historickou kompozicí

Prostranství Malého náměstí je jednou z ploch, která v sobě stále zanechává původní historickou atmosféru. Na Malém náměstí ponecháváme původní kompozici stromů a obměňujeme pouze jejich druhovou skladbu tak, aby stromy mohly růst přirozeně, bez ořezávání a byly příjemné na pohled – čtveřice okolo Mariánského sloupu a stromořadí podél historické cesty. Organizujeme parkování na původních oficiálních parkovacích místech. V jižní části náměstí přidáváme plnohodnotná parkovací stání v celé délce podél domů. Před objektem původní rychty navrhujeme vítací solitérní strom s lavičkou a objektem sochy. Domům v severní části náměstí vytváříme zápraží, které se napojujeme na okolní chodníky.

Celá plocha Malého náměstí je sjednocena kamennou dlažbou s různou strukturou podle charakteru a účelu využití. Plochu Malého náměstí oddělují od hlavní silnice trvalkové záhony.

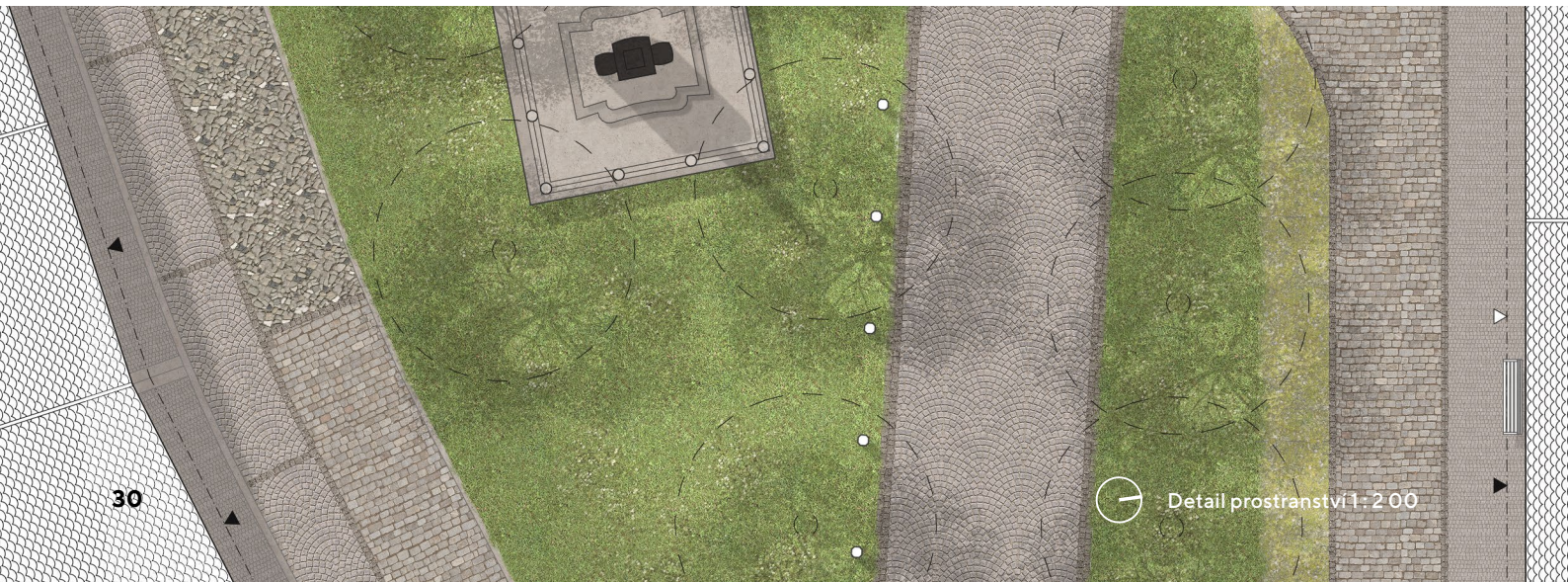

Detail prostranství 1 : 200

SITUACE NÁVRHU, 1 : 500

Legenda

- kamenná dlažba, žula – chodníky
- kamenná dlažba, žula – důležité plochy
- kamenná dlažba, žula – pojezdová
- historická / dekorativní kamenná dlažba
- kamenné prvky a plochy
- betonová dlažba s kam. prvky – chodníky
- betonová dlažba s kam. prvky –důležité plochy
- zatravňovací kamenná dlažba
- mlat
- zatravňovací dlažba
- štěrkotrávník
- tráva
- záhony
- návrh odvodnění (povrchové / podpovrchové)
- navržené dominanty (socha, kašna, křížky)
- stávající / navrhované stromy
- navrhované lavičky / piknikové sety / kruhová
- koše / stojany na kola
- rozcestníky
- kamenné sloupky
- pítko

0 10 40m

Plácek U Pošty

Plácek U Pošty

Důstojný předprostor pošty a nové parkoviště

V současné době funguje plácek u pošty jako neorganizované parkoviště, skrze které je nepříjemné chodit. Z důvodu neorganizovanosti tak vzniká menší kapacita pro parkování a velká část plochy je tak naprosto bez využití.

Navrhujeme zásadně změnit charakter „trojúhelníku" před budovou pošty tak, aby se stal příjemným místem pro pohyb a pobyt lidí a zároveň navyšujeme počet parkovacích míst v těsné blízkosti. Před objektem pošty je plocha pro pobyt lidí s kašnou a velkým stromem. Je zde ponecháno 5 parkovacích míst především pro návštěvníky pošty.

Ostatní parkovací kapacita (15 míst) je navržena podél zahrady pošty. Vnímáme jako zodpovědné ponechat část zahrady pro potřeby objektu pošty na úkor větší kapacity pro parkování. Dům obsahuje byty a i v budoucnu by se mohl stát například bytovým domem. Bude vhodné mít u něho zahradu. Zároveň pozemek umožňuje výstavbu dalšího např. menšího dvoubytového domku.

Ulici farní ponecháváme v zásadě bez parkování, s pouze pár místy pro návštěvy obyvatel domů. Přilehlou travnatou plochu věnujeme vsakovacímu průlehu, do kterého bude sváděna veškerá voda z plácku u pošty (dnes značně demolováno prudce stékající vodou). Voda se bude částečně vsakovat a zbytek odteče do Starobuckého potoka. Vzhledem ke klidnému charakteru uličky, která je zároveň hlavním přístupem od nádraží do centra a cyklostezkou, zde vnímáme jako nevhodné jakkoli zvyšovat pohyb aut.

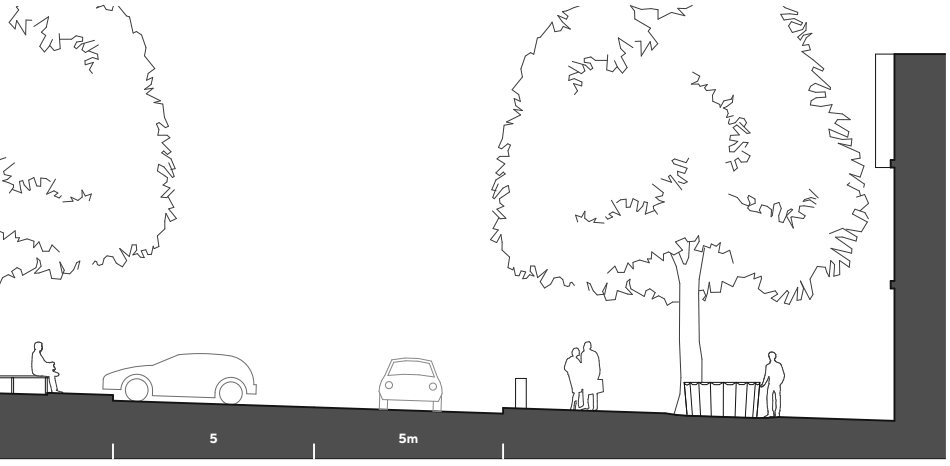

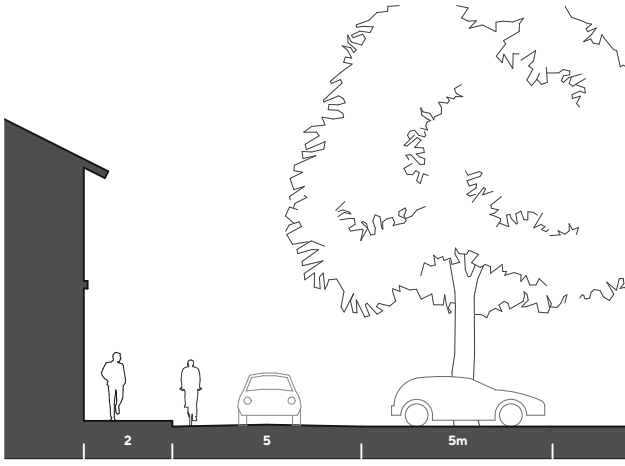

Detail prostranství 1 : 200

SITUACE NÁVRHU, 1 : 500

Legenda

- kamenná dlažba, žula – chodníky
- kamenná dlažba, žula – důležité plochy
- kamenná dlažba, žula – pojezdová
- historická / dekorativní kamenná dlažba
- kamenné prvky a plochy
- betonová dlažba s kam. prvky – chodníky
- betonová dlažba s kam. prvky –důležité plochy
- zatravňovací kamenná dlažba
- mlat
- zatravňovací dlažba
- štěrkotrávník
- tráva
- záhony
- návrh odvodnění (povrchové / podpovrchové)
- navržené dominanty (socha, kašna, křížky)
- stávající / navrhované stromy
- navrhované lavičky / piknikové sety / kruhová
- koše / stojany na kola
- rozcestníky
- kamenné sloupky
- pítko
- přírodní hrací prvky

0 10 40m

Plácek Pod Statkem a ulice Hradčín

Plácek Pod Statkem a ulice Hradčín

Travnatá plocha se stromy a přírodními hracími prvky

Plácek na Hradčíně (původně náves) byl historicky prázdnou plochou se sochou svatého. Náš návrh respektuje jeho historický kontext a vesnický charakter. Ponecháváme zde travnatou plochu, která je určena především pro pobyt a rekreační účely (děti s rodiči, piknik, hry, atd.). Stromy (mimo jiné i ovocné plodící druhy) jsou organizovány do skupinek, které vytváří stinné „pokojíčky". Pod stromy jsou umístěny lavičky a piknikové sety. Důležitý je pro nás průhled na kostelní věž směrem z příchodu od nádraží. V centru plochy, u hlavního přístupu do města je navržena plocha se sochou a pítkem. Po celém plácku jsou rozmístěny přírodní prvky (klády, kameny, atd.) pro hru a pohybové aktivity dětí.

Příklad takových prvků je vidět v závěrečné části dokumentu. Podél domů ve východní části plácku vedeme pěší kamennou cestu, která je v jižní části doplněna štěrkovým trávníkem, aby umožňovala pojezd aut místních obyvatel. Předpokládáme parkování především na vlastních pozemcích, garážích a podél chodníku v ulici Hradčín, kde vymezujeme plochy pro parkování a jednotlivé vstupy.

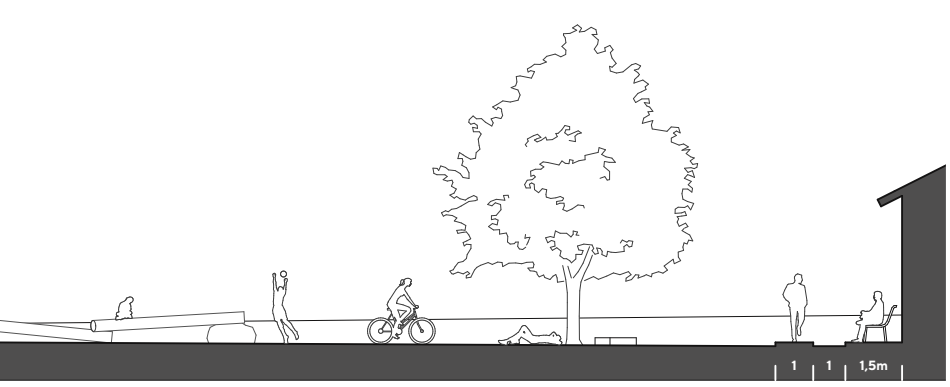

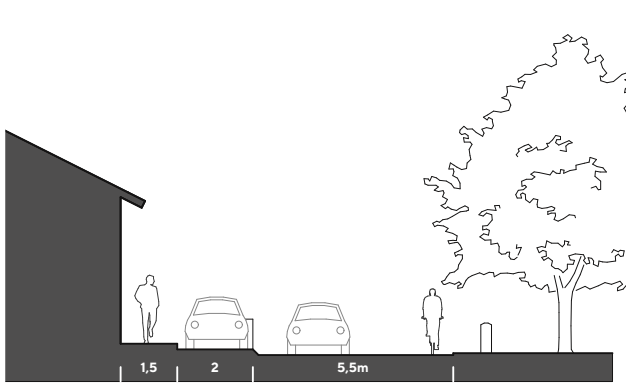

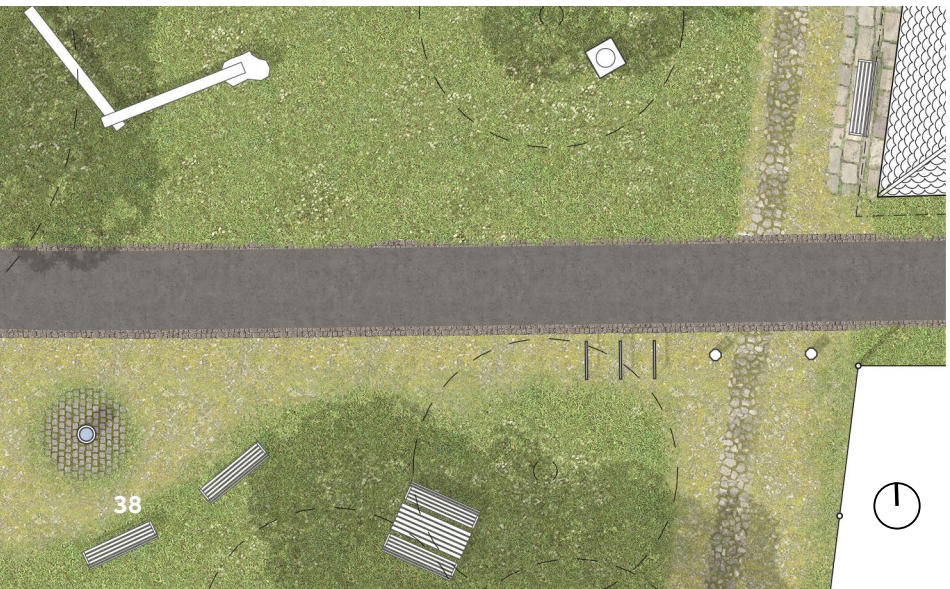

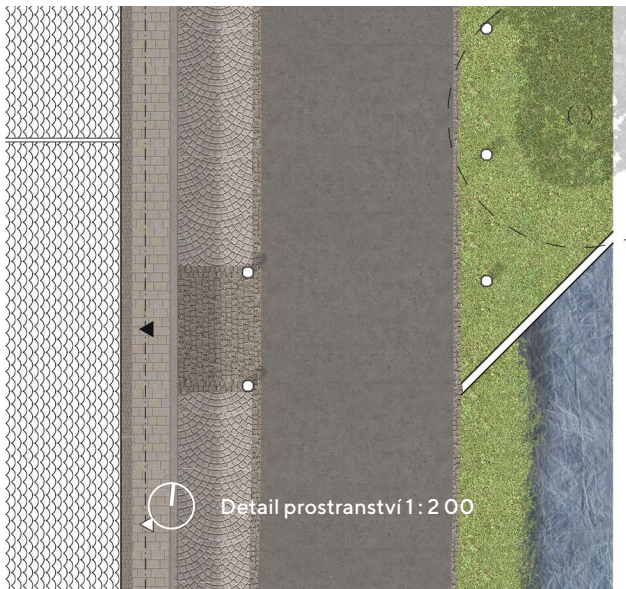

Detail prostranství 1 : 2 00

SITUACE NÁVRHU, 1 : 500

Legenda

- kamenná dlažba, žula – chodníky
- kamenná dlažba, žula – důležité plochy
- kamenná dlažba, žula – pojezdová
- historická / dekorativní kamenná dlažba
- kamenné prvky a plochy
- betonová dlažba s kam. prvky – chodníky
- betonová dlažba s kam. prvky –důležité plochy
- zatravňovací kamenná dlažba
- mlat
- zatravňovací dlažba
- štěrkotrávník
- tráva
- záhony
- návrh odvodnění (povrchové / podpovrchové)
- navržené dominanty (socha, kašna, křížky)
- stávající / navrhované stromy
- navrhované lavičky / piknikové sety / kruhová
- koše / stojany na kola
- rozcestníky
- kamenné sloupky
- pítko
- přírodní hrací prvky

0 10 40m

Plácek U Hasičárny, U Nepomuckého a U Sokolovny

Plácek U Hasičárny, U Nepomuckého a U Sokolovny

Důstojné předprostory důležitých budov

Plácek U Hasičárny
Místním aktivním hasičům jsme před hasičárnou navrhli větší důstojnější a reprezentativnější plochu. Dominantu tvoří sušící věž, která slouží jak na sušení hadic, tak jako nosič na vlajku hasičů. Navrhujeme i jednoduchou přístavbu objektu hasičárny – doplňujeme věžičku a atiku s nápisem „Hasičská zbrojnice Pilníkov".

Parkoviště se zastávkou
Plocha parkoviště prošla v návrhu změnou materiálu povrchu, který umožňuje vsakování vody. Také došlo k organizaci parkování a zvětšení parkoviště tak, aby bylo parkování pohodlné a bezpečné.
K parkovišti přiléhá autobusová zastávka, ke které jsme doplnili kruhovou lavičku se stromem pro příjemnější čekání na autobus.

Plácek u Nepomuckého
Plocha před školkou je v současnou chvíli neorganizovaná. Navrhujeme minimalizovat a organizovat plochu pro pohyb aut, čímž vznikne bezpečná plocha pro pohyb dětí a doplňující prvky. Před školkou jsou navržena krátkodobá parkovací stání K+R pro rychlou dopravu dětí do školky. Ploše dominuje socha Jana Nepomuckého, ke které vracíme nové lípy, které, oproti těm současným budou vypadat přirozeně, s výše nasazenou korunou tak, aby byla socha vidět.

Plácek u Sokolovny
Dopravní organizace plácku u Sokolovny vychází z projektu ŘSD, který organizuje pohyb aut tak, aby výjezd na hlavní silnici byl bezpečný pro chodce i řidiče. Náš návrh doplňuje travnatou plochu a stromořadí, které odděluje dětské hřiště od hluku a prašnosti hlavní silnice. Navrhujeme zdůraznit vstup dětského hřiště a sportovní haly pomocí zídky s nápisem „Městská sportovní hala".

Další kapacita parkování
Jako vhodné se nám jeví využití plochy naproti sportovní haly, kde navrhujeme kapacitní parkoviště se stromy, které může sloužit například i jako plocha pro trhy při sportovních akcích. Toto parkoviště je v pohodlné vzdálenosti od náměstí a může tak sloužit jako podpora při větších akcích.

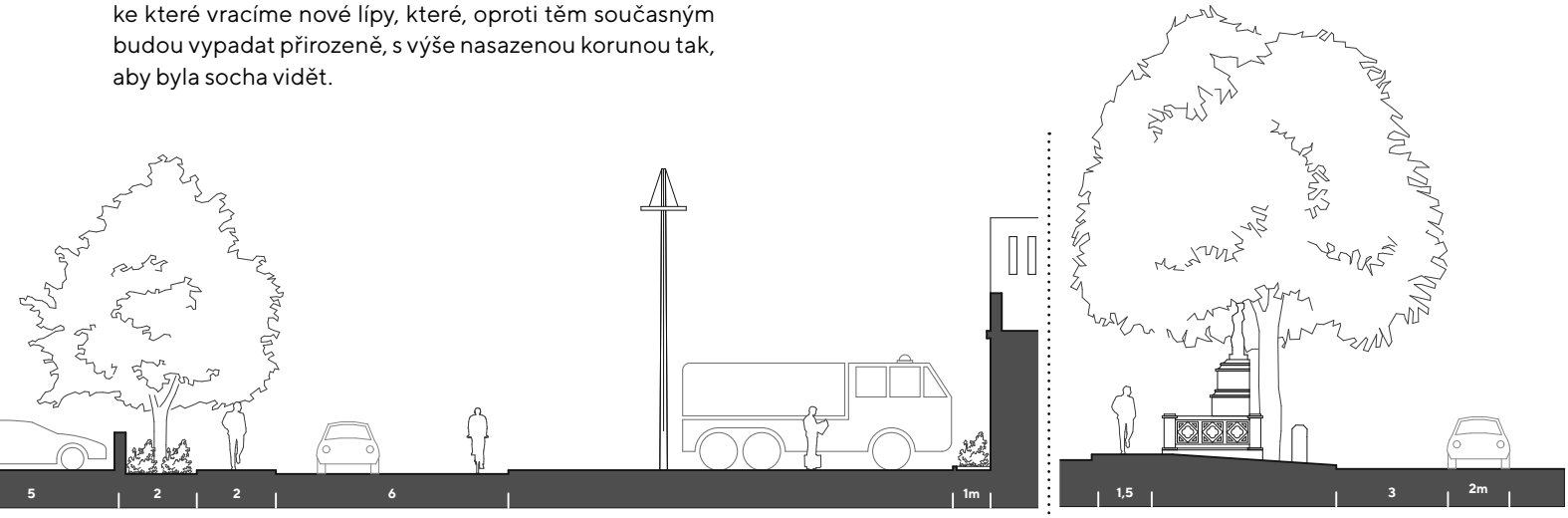

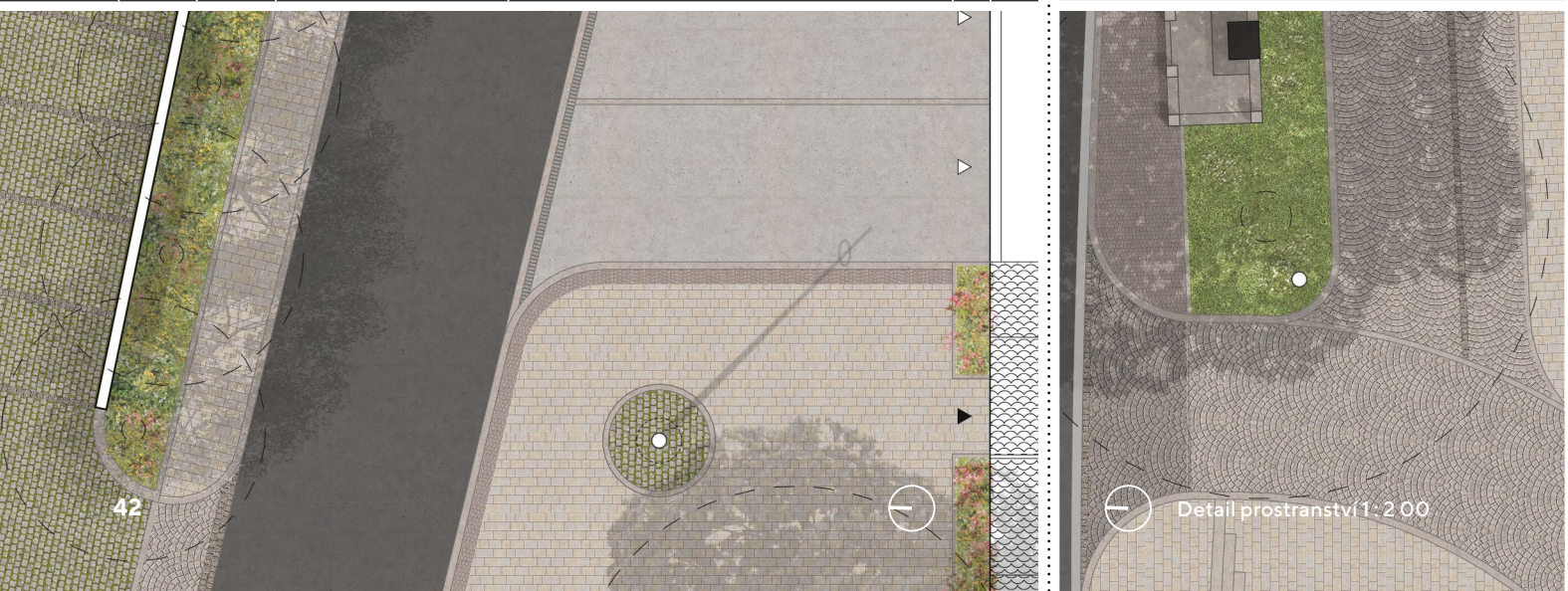

Detail prostranství 1 : 200

SITUACE NÁVRHU, 1 : 500

Legenda

- kamenná dlažba, žula – chodníky
- kamenná dlažba, žula – důležité plochy
- kamenná dlažba, žula – pojezdová
- historická / dekorativní kamenná dlažba
- kamenné prvky a plochy
- betonová dlažba s kam. prvky – chodníky
- betonová dlažba s kam. prvky –důležité plochy
- zatravňovací kamenná dlažba
- mlat
- zatravňovací dlažba
- štěrkotrávník
- tráva
- záhony
- návrh odvodnění (povrchové / podpovrchové)
- navržené dominanty (socha, kašna, křížky)
- stávající / navrhované stromy
- navrhované lavičky / piknikové sety / kruhová
- koše / stojany na kola
- rozcestníky
- kamenné sloupky
- pítko
- přírodní hrací prvky

0 10 40m

Etapizace a další kroky

Počáteční úvaha nad postupem realizace

Etapizace

Studie představuje kompletní vizi podoby jednotlivých prostranství. Je zřejmé, že není reálné realizovat všechna prostranství najednou. Proto navrhujeme první úvahu etapizace, která bude sloužit jako podklad pro úvahy města o směřování prostředků do jednotlivých míst.

Realizace jednotlivých prostranství je závislá na mnoha faktorech a svázána s dalšími záměry ve městě. Náš návrh etapizace zohledňuje především poměr náročnosti realizace a celkový efekt. Jsou zde prostranství, jejichž realizace nebude pro město příliš náročná. Například Plácek Pod Statkem – zde jde vzásadě o travnatou plochu se stromy. Plocha je ale v současné době výrazně poškozena stavbou kanalizace a její kultivace by měla velký efekt. Stejně tak plocha parku přímo v centru města není tolik náročná na realizaci. Její kultivace, vzhledem k pozici ve městě bude dle nás velmi efektivní.

Ostatní plochy nejsou v současné době v kritickém stavu (mimo Plácku U Nepomuckého, který je taktéž těžce poškozen stavbou kanalizace) a jejich rekonstrukce tolik nespěchá. Město tedy může postupně shánět prostředky na naplňování studie.

Samostatným tématem je obnova „platformy" kostela. Zde studie nepočítá se zásadními zásahy (mimo svádění vody ze střechy kostela). Zároveň není vhodné výrazně upravovat plochu do doby, kdy proběhne zásadnější rekonstrukce kostela.

Archeologické průzkumy

Před zahájením stavby jednotlivých prostranství, především v samotném centru města, je dle odborníků vhodné zmapovat území archeologickým průzkumem. Ten může objevit významné skutečnosti o historii města dřív, než se vše na mnoho let uzavře novým povrchem. Doporučujeme proto, aby vedení města bralo takové průzkumy v potaz a to nejenom v případě těchto prostranství.

Koordinace s ŘSD

Vedení města by mělo neustále úzce komunikovat s ŘSD ohledně rekonstrukce silnice I/16. Ta dlouhá léta zatěžuje dopravou nejenom centrum města a vytváří škody na majetku a prostředí města. Doporučujeme klást důraz na kvalitu rekonstrukce s ohledem na charakter prostředí. Silnice vede historickým centrem – památkovou zónou. Je zde nanejvýš vhodné pracovat s kvalitními kamennými materiály a podpořit tak historický ráz centra města.

Regulace fasád v centru

Je vhodné vytvořit základní pravidla, jak přistupovat k rekonstrukcím jednotlivých domů v historických částech města a to nejenom na náměstí, ale i na Hradčíně. Vytvoření jednoduchých pravidel nemá zásadně omezit majitele domů při rekonstrukci, ale vytvořit jakési základní mantinely, které udrží vizuální kulturu domů s ohledem na historický charakter místa. Tyto pravidla je pak nutné konzultovat a koordinovat s příslušným stavebním úřadem, který by, společně s NPÚ měl dodržování pravidel vyžadovat.

Majetek státu

V naprosté většině případů se studie věnuje přeměně městských pozemků. V případě návrhu prostranství Plácku U Pošty se ale pohybujeme na majetku Státního pozemkového ústavu (č.p. 1307). Doporučujeme, aby město vyřešilo co nejdříve odkup této parcely. Předejde tím v budoucnu komplikacím při dalších fázích projektu obnovy prostranství.

Úklid prostranství

Začněme hned. Nezávisle na naplňování studie je vhodné zbavovat prostranství města nanesených prvků, které pozbývají své funkce. Takových prvků bývá ve městech mnoho (nepoužívané tyče značek, staré cedulky, kandelábry, zábradlí, atd.). Za minimálních prostředků (často v rámci náplně práce městských zaměstnanců) se tak dá vyčistit prostranství a neustále zlepšovat jejich vizuální kvalitu.

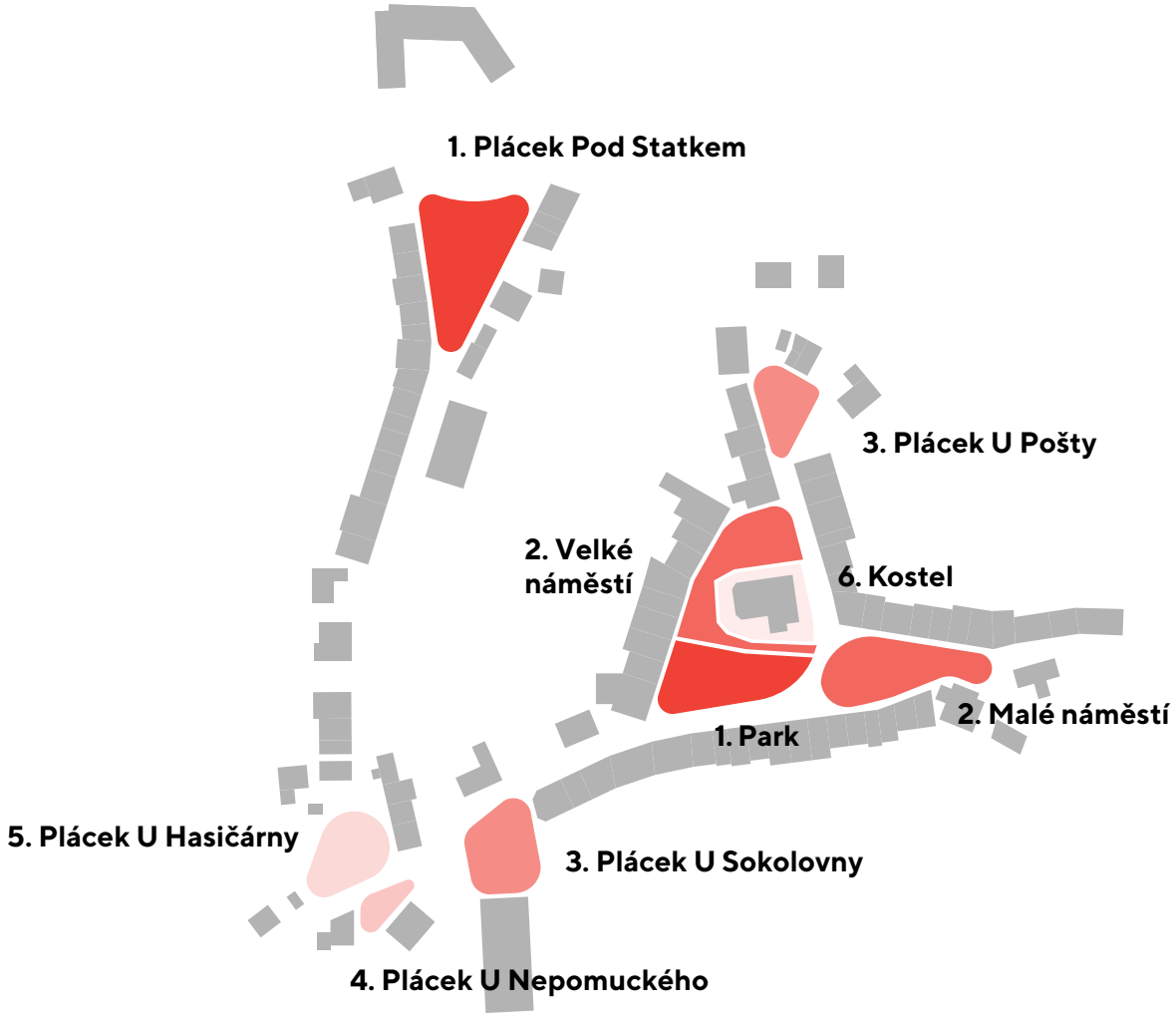
1. Plácek Pod Statkem
3. Plácek U Pošty
2. Velké náměstí
6. Kostel
2. Malé náměstí
1. Park
5. Plácek U Hasičárny
3. Plácek U Sokolovny
4. Plácek U Nepomuckého

D

Vrstvy návrhu

Stromy, vegetační plochy a vsakování vody

Reference

spolupráce: **Ing. Radmila Fingerová**

Používáme především české původní druhy stromů, které vycházejí i z lokálního přírodního kontextu města. Kompozičně se jedná o dualitu mezi menšími stromy používanými na skupiny a stromořadí (hloh, jeřáb, jabloň), které jsou kombinované s většími stromy ve skupinách nebo solitérně (lípa, akát, jírovec, třešeň, jasan, javor, apod.).

Chceme, aby ve městě byla pestrá skladba dřevin, pokud by došlo k nějakým klimatickým změnám, nebo výskytu škůdce nebo choroby, tak je větší šance na zachování velkého množství stromů než v případě monokultury. Pestrost hraje i s konceptem návrhu, kdy specifické solitérní stromy doplňují významné městské objekty a jejich předprostory (třešeň u hasičárny, akát u kostela, apod.).

Všechny stromy mají vysoko nasazené koruny tak, aby byla naplněná podmínka přehlednosti a podchodnosti prostoru. Stromy jsou doplněné o keře, které jsou vysazovány mimo historické centrum (především na Hradčíně) a pomáhají doplňovat diverzitu. Opět vycházíme z lokálního kontextu.

Na výrazných plochách v centru (především kolem silnice I.třídy) doplňujeme květinové záhony ve štěrkovém mulči, které mají za cíl zjemnit pocitově nepříjemnou silnici i být výkladní skříní města pro návštěvníky a řidiče, kteří tudy projíždějí.

LÍPA VELKOLISTÁ
Tilia platyphyllos

TRNOVNÍK LEPKAVÝ (AKÁT)
Robinia x viscosa Vic

HLOH OBECNÝ
Crataegus laevigata

JEŘÁB PTAČÍ
Sorbus aucuparia

JASAN ZTEPILÝ
Fraxinus excelsior

JAVOR BABYKA
Acer campestre

JÍROVEC ČERVENÝ (PLEŤOVÝ)
Aesculus x carnea

TŘEŠEŇ PTAČÍ
Prunus avium

BŘÍZA BĚLOKORÁ
Betula pendula

JABLOŇ DOMÁCÍ
Malus domestica

BEZ ČERNÝ
Sambucus nigra

RŮŽE ŠÍPKOVÁ
Rosa canina

ZVONEK BROSKVOLISTÝ
Campanula persicifolia

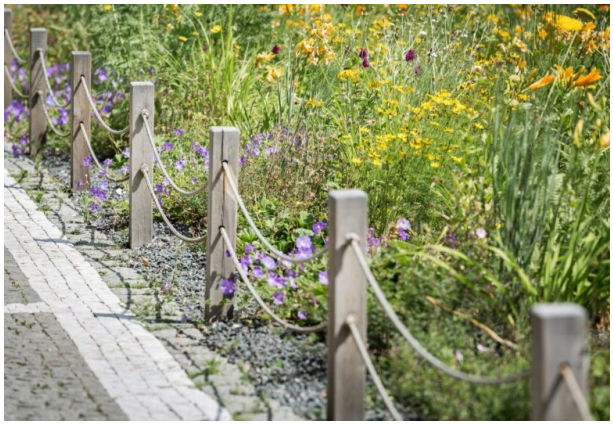

KVĚTINOVÉ ZÁHONY
ve štěrkovém mulči

Povrchy a materiály

Reference

Základním přístupem je, že v centru města, na samotném náměstí (v památkové zóně) používáme výhradně kamenné povrchy (žula, vápenec, příp. pískovec). Mimo náměstí, tedy na plácku u pošty, u školky a u hasičárny, používáme kombinaci kvalitní betonové dlažby s žulovými obrubami a detaily.

Betonová dlažba bude probarvená do pískové barvy, a bude kombinovaná občas s šedou dlažbou (cca 4:1, 3:1). Dlažba se skládá z tří velikostí, které jsou kombinované tak, aby vytvářely nepravidelné struktury.

Okolí domů, kde je největší výskyt dořezů (kvůli schodům, svodům vody, hromosvodům, a dalším detailům) používáme žulovou mozaiku, která zaručí pěkné řešení detailu. Obdobně lze mozaiku použít i v jiných složitých situacích.

Na parkování používáme vsakovací plochy z řidší žulové kostky se zelenými spárami, nebo provedené ve štěrkovém trávníku, který má dobré vsakovací poměry a zároveň je dostatečně únosný.

ŠTÍPANÁ ŽULOVÁ/VÁPENCOVÁ MOZAIKA
chodníky

ŠTÍPANÁ ŽULOVÁ KOSTKA
silnice

VELKÁ DLAŽBA ŽULA/PÍSKOVEC
zápraží

ŽULOVÉ ODSEKY
okolí kašny

ŘÍČNÍ VALOUNY/PŮVODNÍ DLAŽBA
okolí dominant

KVALITNÍ BETONOVÁ DLAŽBA
chodníky mimo náměstí

ŠTÍPANÁ ŽULOVÁ KOSTKA, ZELENÉ SPÁRY
parkovací místa

ŠTĚRKOVÝ TRÁVNÍK
parkovací místa

DETAIL ORÁMOVÁNÍ

DETAIL ZAOBLENÍ

DETAIL ŽULOVÉHO OBRUBNÍKU

DETAIL UKONČENÍ ASFALTU ŽULOVOU KOSTKOU

DETAIL SLEPECKÉHO ZNAČENÍ

DETAIL LEMOVÁNÍ CHODNÍKŮ

Mobiliář, osvětlení a drobná architektura

Reference

Mobiliář kombinuje především tmavý kov a středně tmavé dřevo (lavičky, koše, stojany na kola apod.). Sloupky a pítka jsou řešené pomocí pískovcových (nebo žulových) bloků.

Osvětlení musí být řešeno tak, aby neoslňovalo chodce, nesvítilo do oken domů a neposilovalo světelný smog (tedy nesvítila do oblohy). Pracujeme jen se střídmým osvětlením, které většinou zajistí silniční lampy. Především na náměstí potom doplňujeme lampy nové ve větší intenzitě.

DŘEVĚNÁ LAVIČKA

KRUHOVÁ LAVIČKA KOLEM STROMU

STOJAN NA KOLA

ODPADKOVÝ KOŠ

ŽULOVÉ PÍTKO

PÍSKOVCOVÝ PATNÍK

KAŠNA NA NÁMĚSTÍ – VODNÍ TRYSKY

KAŠNA U POŠTY

STŮL

PŘÍRODNÍ PRVKY PRO DĚTI – HRADČÍN

ROZCESTNÍKY

VČELÍ / PTAČÍ PÍTKO

INFORMAČNÍ PATNÍKY

VEŘEJNÉ OSVĚTLENÍ V CENTRU MĚSTA

Principy osvětlení a svítidla

Reference

ZÁKLADNÍ PARAMETRY OSVĚTLENÍ

Osvětlení je navrženo ve dvou variantách – silniční, které osvětluje jak vozovku, tak chodníky a osvětlení uliční, které je použito především na náměstí.

1. Stožár

- výška: silniční 8m/uliční 6m
- barva: světle šedá, ideálně teplejší odstín (RAL 7047 / 7035 / 7004)
- tvar stožáru: plynule se zužující (kónický) stožár – tedy bez výrazných odskakování průměrů stožáru
- umisťování stožárů ideálně do průběžného pásku/čtverce žulové mozaiky, vždy dle možností ochranných pásem a vedení tech. infrastruktury
- na stožáry není vhodné umisťovat jakoukoliv reklamu

2. Svítidlo

- LED zdroj osvětlení, barva: světle žlutá / teplá bílá
- barva svítidla: totožná s barvou stožáru (světle šedá)
- směr svícení nastaven tak, aby osvětlil jak chodník, tak vozovku
- nutné zabránit osvětlení oken obytných místností > správné směrování zdroje světla + eliminace světelného smogu
- tvar svítidla viz reference
- zamezení svícení do oblohy a obytných oken

ZÁKLADNÍ PRINCIPY PRÁCE S OSVĚTLENÍM

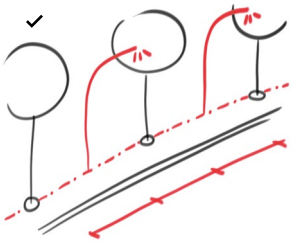

Polohy světelných míst mají respektovat osu, rytmus a možný budoucí vzrůst stromů.

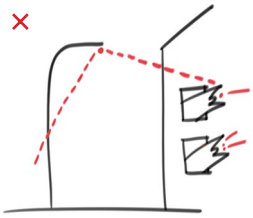

V oblastech s bytovou zástavbou je třeba zajistit, aby světlo z veřejného osvětlení nedopadalo do obytných místností přilehlých budov.

Veřejné osvětlení může svým provozem rušit okolí. Při jeho návrhu je proto třeba zohlednit ochranu venkovního prostředí před účinky rušivého světla.
↗ ČSN EN 12 464-2,

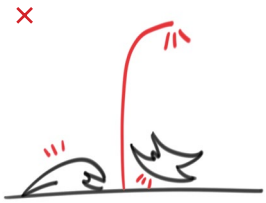

Osvětlovací stožáry je třeba umísťovat tak, aby nevytvářely překážky a neomezovaly pohyb chodců (neumísťovat před vchody, vjezdy, průjezdy apod.).

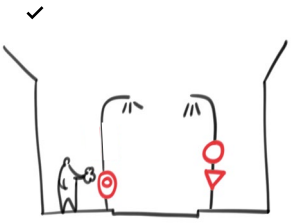

Osvětlovací stožáry je vhodné, tam kde to je možné, využít pro umístění dopravních prvků (značky, signalizace, apod.) a městského mobiliáře (odpadkové koše, květinová výzdoba apod.). Tato řešení je třeba prověřit z hlediska případného narušení významných pohledových os a průhledů.

Zdroj: MANUÁL tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy, IPR, 2014/06, http://manual.iprpraha.cz/cs/manual-tvorby-verejnych-prostranstvi-d4-venkovni-osvetleni

Máme rádi město.

ateliér • tečka

ateliér • tečka

Ing. arch. Luboš Klabík
Ing. arch. Tomáš Klapka
Ing. arch. Jitka Žambochová